อีกครั้งกับ ลุงเสส ใจดี

เซียนทุเรียนต้นทุนต่ำ...ของเมืองระยอง

วรนุช สีแดง

ทุเรียน เป็นไม้ผลเมืองร้อนที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีน การบริโภคทุเรียนมีทั้งบริโภคผลสดและบริโภคลักษณะทุเรียนแปรรูปเช่นทุเรียนทอดและทุเรียนกวน ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ปริมาณผลผลิตทุเรียนของภาคตะวันออกมีมากกว่า 300,000 ตัน แต่เมื่อเทียบกับด้านการตลาดและการจำหน่ายกลับไม่มีปัญหาเรื่องทุเรียนราคาตกต่ำ เนื่องจากทุเรียนเป็นที่ต้องการด้านการตลาดมาก ซึ่งมีข้อสังเกตชัดเจน คือ ราคาของทุเรียนทอดกรอบราคาขยับตัวขึ้นสูงมาก เป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่าราคาของทุเรียนผลสดสูงนั่นเอง

การผลิตทุเรียนต้นทุนต่ำ

การลดต้นทุนการผลิต เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาระบบการผลิตพืชหลายชนิดของภาครัฐที่พยายามผลักดันให้เกิดขึ้นกับการจัดการกระบวนการผลิต เพื่อให้เกษตรกรได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สำหรับทุเรียน ต้นทุนของเกษตรกรในภาคตะวันออกปี 2553 โดยเฉลี่ยประมาณ 15,168.16 บาท /ไร่ คิดเป็นต้นทุนคงที่ประมาณ 2,903.41 บาท และต้นทุนผันแปร จำนวน 12,264.65 บาท หรือ มีต้นทุนเฉลี่ย 11.99 บาท/ กิโลกรัม

วันหนึ่งที่ได้ไปพบปะพูดคุยกับหนึ่งในเซียนทุเรียนเมืองระยอง คือ นายเสส ใจดี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีของชาวสวนทุเรียนภาคตะวันออก และอาจจะเป็นที่รู้จักของอีกหลายๆ คนที่เป็นชาวสวนทุเรียนของประเทศ เนื่องจากได้รับยกย่อง และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆมากมาย วันนี้ จึงขออนุญาตนำมาเสนออีกครั้งอีกแง่มุมหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทุเรียนของบ้านเรา ซึ่งโดยสรุปในช่วงฤดูกาลของการผลิตทุเรียนปี 2553 ของลุงเสส มีดังนี้

- ทุเรียนพันธุ์ชะนี(อายุมากกว่า 10 ปี) จำนวน 8 ต้น เก็บผลผลิตได้ประมาณ 2 ตัน
- ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง (อายุ ตั้งแต่ 15 – 30 ปี ขึ้นไป) จำนวน 630 ต้น เก็บผลผลิตได้ประมาณ 90 ตัน โดยมีจำนวนผลเฉลี่ย 65-70 ผลต่อต้น และมีน้ำหนักผลเฉลี่ย 2.5 - 3.0 กก./ผล

ในปีนี้ลุงเสส ขายทุเรียนได้ 2,600,000 บาท แต่ลงทุนประมาณ 250,000 บาท หรือเฉลี่ยต้นทุนประมาณ 2.50 - 2.77 บาท/กิโลกรัม

หัวใจสำคัญของการผลิตทุเรียนต้นทุนต่ำของลุงสส คือ **การจัดการดิน การจัดการน้ำและการจัดการปุ๋ย** และที่สุดสุดของความสำคัญ คือ การปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ มีศักยภาพดีและมีความเหมาะสมโดยการใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเป็นหลักมานานกว่า 7 ปีแล้ว จนปัจจุบันดินในสวนลุงเสสมีความร่วนซุยมาก และเกือบทุกอณูของเม็ดดินเต็มไปด้วยไส้เดือนซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความอุดมสมบูรณ์

.....ไม่ใช่ว่าใครๆจะทำได้ทุกคน.....

.....แต่ทุกคนที่จะทำได้ ต้องทำให้ดินมีความสมบูรณ์สูงและต้องจัดการดินมาไม่น้อยกว่า 4 ปี .....

เทคนิคการจัดการสวนทุเรียนแบบลุงเสส

เทคนิคที่ 1 การตัดแต่งกิ่ง

หลังเก็บเกี่ยวทุเรียนเสร็จแล้ว จะตัดแต่งต้นทุเรียนโดยตัดกิ่งในทรงพุ่มที่ไม่ได้รับแสงและตัดแขนงกิ่งออก จำนวน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ตัดหลังเก็บผลแล้ว 2 เดือน (ปลายสิงหาคม) เพื่อให้ต้นสมบูรณ์ และครั้งที่ 2 ประมาณ 15 ตุลาคม (ตัดปลายฝน) เพื่อให้ดอกออกสม่ำเสมอและให้แผลแห้งสนิทเร็ว

การตัดแต่งต้นทุเรียน ตัดให้เหลือกิ่งหลักเอาไว้ประมาณ 45 กิ่ง/ต้น สำหรับการตัดแขนงกิ่งจะตัดกิ่งบริเวณโคนกิ่งออกให้หมด และเหลือกิ่งแขนงเฉพาะปลายกิ่งนับจากปลายกิ่งเข้ามาประมาณ 1.50-2.00 เมตร

เทคนิคที่ 2 การจัดการน้ำ

(1) ระยะทุเรียนเริ่มออกดอก หลังฝนทิ้งช่วงไม่เกิน 4 วัน (ประมาณ 4 – 10 พ.ย.) โดยมีข้อสังเกต 2 เรื่อง ได้แก่

- ดูดิน : ดินแห้ง
- ดูใบ : ใบมีตั้งชัน ชี้ขึ้นลักษณะเป็นหูกระต่าย จะสังเกตเห็นในช่วงบ่ายประมาณ 15.00 น.

การให้น้ำ จะให้ประมาณ 5 นาที หรือประมาณ 40 ลิตร/ต้น โดยใช้ระบบสปริงเกอร์ 2 หัว โดยให้เฉพาะในทรงพุ่มมีรัศมี 1.5 เมตรจากโคนต้น และไม่ให้พร้อมกันทั้งหมดทุกต้นแต่ให้ครั้งละ 24 ต้นเท่านั้น เพื่อให้มีปริมาณน้ำสม่ำเสมอเท่าๆกันทุกๆต้น

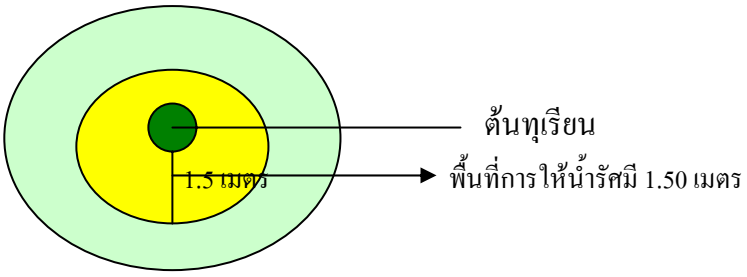

(2) หลังจากให้ครั้งแรก 2-3 วัน ให้น้ำระยะเท่าเดิม โดยให้นานประมาณ 20 นาที และให้ไปเรื่อยๆ ทุก 2-3 วัน ถ้าฝนตกให้ลดอัตราการให้น้ำลง

(3) ทุเรียนออกดอกระยะหัวกำไล ให้เพิ่มการให้น้ำนานขึ้นประมาณ 25-30 นาที และรัศมีการให้น้ำเป็น 2.00 เมตร จากโคนต้น(ไม่ให้บริเวณปลายทรงพุ่มและปลายราก เพื่อป้องกันการแตกใบอ่อน) และให้ไปเรื่อยโดยให้เว้น 1 วัน เนื่องจากต้องให้มีความชื้นเพียงพอ โดยสังเกตจากใบทุเรียนจะตั้งและพลิ้วไหวได้

(4) ทุเรียนดอกบาน 10% ให้เพิ่มอัตราการให้ลดการให้น้ำลง เหมือนกับระยะทุเรียนเริ่มออกดอก (เหมือนให้น้ำครั้งแรกเดือน พฤศจิกายน) คือให้ห่างจากโคนต้นรัศมี 1.5 เมตรและให้นาน 5 นาที ลดการให้

น้ำเพื่อการแตกของละอองเกสรตัวผู้ให้เหมาะกับการผสมเกสรของทุเรียน (ถ้าให้น้ำมาก เกสรตัวผู้จะแตกอ้าออกห่างจากเกสรตัวเมียมาก ทำให้มีการผสมเกสรน้อย) ให้ไปเรื่อยๆ ทุก 2-3 วัน

(5) ทุเรียนดอกบาน 100% เพิ่มการให้น้ำจาก 5 นาที เป็น 15 นาที และห่างจากโคนต้นรัศมี 2 เมตร และเพิ่มเป็น 20 นาที และ 25 นาที ตามลำดับ โดยใช้รัศมีห่างจากโคนต้นเท่าเดิม และให้คงไว้ที่ 25 นาที ไปเรื่อยๆ (ถ้าให้มากเกิน 30 นาที จะทำให้ทุเรียนแตกใบอ่อน)

(6) ผลทุเรียนมีน้ำหนักประมาณ 1.5 กิโลกรัม เพิ่มการให้น้ำเป็น 40 นาที ให้ทุกวัน โดยรัศมีห่างจากโคนต้นประมาณ 2 เมตร ให้ไปเรื่อยๆ ประมาณ 20 วัน

(7) ลดการให้น้ำลง เป็นวันเว้นวัน ให้นาน 40 นาที จนกระทั่งเก็บเกี่ยว

<u>เทคนิคการให้น้ำ</u> คือ ให้น้ำประมาณเวลา 06.00 – 10.00 น. และไม่ให้เกิน 12.00 น.

<u>เทคนิคที่ 3 การจัดการปุ๋ย</u>

(1) ปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพ

ให้ไปพร้อมกับการให้น้ำ โดยใช้ยอดตำลึง และยอดผักบุ้งและเนื้อกล้วยน้ำว้า อย่างละ 3 กิโลกรัม (การเก็บยอดผักต้องเก็บช่วงเช้าก่อนเวลา 06.00 น.) สับละเอียด ผสมรวมกับน้ำตาลอ้อย 2 กิโลกรัม หมักในถังแบบไม่มีอากาศ 15 วัน และในวันที่ 16 ของการหมัก เปิดออกเติมน้ำ 20 ลิตร หมักต่อ 30 วัน (ช่วงนี้เปิดดูได้) นำขึ้นมาคั้นเอาแต่น้ำ (กากนำไปใส่โคนต้นไม้) ประมาณ 10 ลิตร ผสมกับน้ำ 200 ลิตร และน้ำอ้อยแดงหรือน้ำตาลอ้อย 10 กิโลกรัม คนให้เข้ากัน หมักต่ออีก 2-9 เดือน (4 เดือน ดีที่สุด) นำไปใช้ผสมกับน้ำ อัตรา 1ต่อ 200

<u>วิธีการให้ปุ๋ยน้ำหมัก</u>

1. ระยะดอกบานถึงระยะหางแย้ ให้ฉีดพ่นที่ต้นและใบ โดยเป็นฉีดเพื่อล้างต้นและล้างใบ
2. ให้เพื่อบำรุงต้นและผล

- ให้ทางดินไปพร้อมกับระบบน้ำ อัตรา 200 ซีซี /ต้น (น้ำหมักที่ผสมน้ำ พร้อมใช้แล้ว) ทุก10-15วัน ตั้งแต่หลังเก็บผลจนถึงช่วงจะออกดอก (เดือนกันยายน)

- ให้ทางดินโดยวิธีราดที่โคนต้น เมื่อผลทุเรียนมีขนาดเท่ากับกระป๋องน้ำมันเครื่อง 1 ลิตรหรือผลมีน้ำหนัก 1 กิโลกรัม อัตรา น้ำหมัก 500 ซีซี ผสมกับน้ำ 10 ลิตร โดยเริ่มราดจากจุดที่ห่างจากโคนต้น 0.5 เมตร ไปจนถึง1.50 เมตร ห่างจากโคนต้น

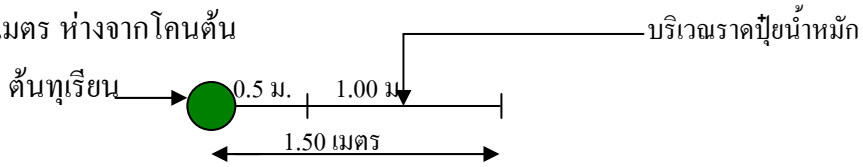

- ให้โดยการฉีดพ่นที่ผล ทุกๆ 6 วัน จนผลแก่ (หยุดช่วงเก็บเกี่ยว)

<u>เทคนิคการฉีดพ่นปุ๋ยน้ำหมัก</u> คือ จะฉีดพ่นเฉพาะเวลา 15.00-20.00 น.

(2) ปุ๋ยเคมี

- หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต และยังไม่ได้ตัดแต่งกิ่ง (ปลายเดือนพฤษภาคม – ต้นมิถุนายน) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 อัตรา 1.00 -1.50 กิโลกรัมต่อต้น

- หลังจากใส่ปุ๋ยครั้งแรกประมาณ 1.5 -2 เดือน (ประมาณ กรกฎาคม) ใส่ปุ๋ยสูตร16-16-16 อัตรา 1 กก./ ต้น โดยวิธีการหว่านเน้นปลายทรงพุ่ม และห่างจากโคนต้น 1 เมตร

- หลังจากให้ครั้งที่ 2 ประมาณ 2 เดือน (กลางเดือนกันยายน) ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 1 กก./ต้น โดยวิธีการหว่านเน้นปลายทรงพุ่ม และห่างจากโคนต้น 1 เมตร เพื่อเร่งให้ต้นสะสมอาหารและกระตุ้นการออกดอก

(3) ปุ๋ยเกล็ด สูตร 4-55-20

- ฉีดพ่นหลังจากใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 3 แล้ว 7 วัน ฉีดพ่นจำนวน 6 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน5 วัน จนทุเรียนเริ่มออกดอก

(4) อาหารเสริมจากพืช (สารอินทรีย์สกัดจากพืช) ชื่อ O -Two Flavored

- ครั้งที่ 1 ตาดอกเริ่มพองขนาดเท่าเม็ดถั่วเขียวเพื่อเปิดตาดอก อัตรา 30 ซีซี /น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นที่กิ่ง

- ครั้งที่ 2 ผลขนาดน้ำหนัก 600-800 กรัม (ผลขนาดเท่าแก้ว) ฉีดพ่นอัตราเดิม

เทคนิคที่ 4 การตัดแต่งผล

สวนทุเรียนลุงเสส ไม่มีการตัดแต่งดอก เพราะว่าต้องการให้มีเกสรตัวผู้ในดอกทุเรียนมาก ถ้าเกสรตัวผู้มากจะทำให้ผลทุเรียนมีรูปทรงสวยงาม ลุงเสส จะตัดแต่งผลทุเรียน จำนวน 3 -4 ครั้ง (ประมาณภายในเดือนกุมภาพันธ์) ดังนี้

ครั้งที่ 1 ผลขนาดเท่ากับหัวแม่มือ

คัดเลือกเอาไว้เฉพาะผลที่หางแย้ตรงดิ่ง และตัดแต่งเอาไว้เป็นผลเดี่ยวๆ (แต่ถ้าเป็นดอกรุ่นแรกเอาไว้เป็นชุดได้ โดยชุดละประมาณ 3-4 ผล) คัดเอาไว้ประมาณ 5 ผล/กิ่ง หรือประมาณ 120 ผล/ต้น

ครั้งที่ 2 ผลขนาดไข่ไก่- แก้วน้ำ

คัดเลือกเอาไว้เฉพาะผลที่มีพุเต็ม ทรงสวย และที่หัวโต(ผลด้านบนมีขนาดใหญ่กว่าด้านล่าง) โดยคัดเอาไว้ให้มากกว่าจำนวนผลจริงที่จะเอาไว้ประมาณ 30 % หรือประมาณ 80-100 ผล/ต้น

ครั้งที่ 3 ผลขนาดเท่ากับกระป๋องนมสด หรือน้ำหนักผลประมาณ 300 กรัม

คัดเลือกเอาไว้ประมาณ 2-3 ผล/กิ่ง หรือประมาณ 65-75 ผล/ต้น โดยคัดเอาไว้เอาไว้เฉพาะผลที่มีหัวโตก้นลีบ

ครั้งที่ 4 หลังจากตัดครั้งที่ 3 ประมาณ 1 เดือน หรือมีน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม

จะตัดแต่งบ้างเป็นบางต้นเท่านั้น ตัดออกเฉพาะต้นที่เอาไว้ผลมากเกินไปจริงๆ โดยตัดผลที่มีลักษณะลีบ ไม่โต ออกทิ้ง

<u>เทคนิคการตัดแต่งผล</u> จะเน้นคัดเลือกผลที่เป็นรุ่นเดียวกันไว้ และเป็นผลที่อยู่ด้านปลายกิ่ง (ยกเว้นผลที่มีรูปทรงสวย จึงจะเอาไว้ที่โคนกิ่งได้เนื่องจากที่โคนกิ่งโยงผลง่ายและน้อยกว่าปลายกิ่ง) เพราะว่า ผลที่ปลายกิ่งจะได้รับอาหารได้ก่อนและมากกว่าที่โคนกิ่ง

สำหรับผู้สนใจที่จะจัดการสวนทุเรียนเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพและต้นทุนต่ำ สิ่งสำคัญที่ทำให้ประสบผลสำเร็จคือ ดิน ต้องปรับปรุงบำรุงดินจนความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมาแล้ว ปราศจากความเป็นพิษตกค้างจากการใช้เคมีที่ทำให้ดินเสีย เสื่อมสภาพ เมื่อดินสมบูรณ์พืชก็สามารถดึงธาตุอาหารไปใช้

ประโยชน์ได้ นอกจากนั้น ต้องเน้นเทคนิคการจัดการน้ำและปุ๋ยให้เหมาะสมและสอดคล้องในแต่ละระยะของการพัฒนาของดอกและผลทุเรียนด้วย

.....สนใจ ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอแกลง จังหวัดระยอง โทร.038- 671379 สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง 038- 870400-1 ได้ทุกวันเวลาราชการ และติดต่อโดยตรงได้ที่ ลุงเสส ใจดี บ้านเลขที่ 22 หมู่ 7 ต. กองดิน อ.แกลง จ. ระยอง โทร. 08-6144-9103

****